

Добровольська Л.П. Екологічна культура як цінність духовного розвитку студентів педагогічних навчальних закладів / Л.П. Добровольська, І.С. Третьякова // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Гармонізація культурно-освітнього простору вищої школи: соціально-педагогічні аспекти». – Мелітополь, МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2014. – 377 с. – С. 106-108.

УДК 378.015.31:502

Добровольська Лариса, кандидат педагогічних наук, доцент, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, dobrov5335@ukr.net
Третьякова Ірина, аспірантка, Інститут психології ім. Г.С. Костюка НАПН України, tretyakova_iren@mail.ru

ЕКОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА ЯК ЦІННІСТЬ ДУХОВНОГО РОЗВИТКУ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Анотація. Автори актуалізують шляхи вирішення проблеми формування у студентів вищих педагогічних закладів екологічної культури, розкривають складові компоненти екологічної культури особистості. В статті підкреслено значущість участі студентської молоді у державотворчих процесах нашого суспільства.

Ключові слова: екологічна культура, компоненти екологічної культури, професійні цінності, екологічне виховання.

Annotation. Authors examine the ways of solving the problem of students' of higher pedagogical education institutions formation of ecological culture and reveal the components of ecological culture of personality. It is underlined in the article the importance of the participation of student youth in constituent process of our society.

Key words: ecological culture, components of ecological culture, professional values, ecological education.

Надзвичайно актуальною проблемою, що постає перед нашим суспільством на початку століття, є формування екологічної свідомості та самосвідомості сучасної молоді на основі ідей національного духовного відродження української держави.

Людство, що має суто споживчі настанови та матеріальні мотиваційні доміанти, систематично й нещадно експлуатує природу, знищує її зелений фонд та ресурси, забруднює атмосферу відходами екологічно небезпечних виробництв. Зневага до духовного начала та його пріоритету в провідних царинах людського буття призвело до руйнівальної діяльності людини й у природному середовищі. І.А. Мальцева підкреслює, що екологічному імперативу, як в світогляді, так і в технології альтернатива відсутня, тому актуальною задачею освіти є формування екологічної культури. Гостра потреба в екологічній освіті зумовлена життєвою необхідністю забезпечити можливість кожній людині розвивати свій світогляд, спираючись на накоплені суспільством духовні цінності. Розвиток і функціонування освіти обумовлені всіма факторами і умовами існування суспільства. Тому сьогодні освіта повинна бути пронизана екологічними ідеями, формувати новий тип культури, зорієнтований на гуманізм, дбайливе ставлення до природи [1, с.177]. А.М. Львовичкіна, В.О. Скребець підкреслюють, що екологізація свідомості людини дає права кожній людині на здоров'я і плідне життя в гармонії з природою, на життя в екологічно чистому і сприятливому середовищі.

Важливо підкреслити, що екологічні суперечності мають свої педагогічні, психологічні, соціальні причини і торкаються духовних, моральних, етичних, естетичних аспектів [2, с.13-17]. Як ніколи раніше, українське суспільство відчуває необхідність участі студентської молоді у державотворчих, екологічних процесах, влиття нових творчих сил та ідей, які спроможна привнести лише нова генерація молоді.

Як свідчить досвід інших держав, проводити ефективну політику невиснажливого розвитку в державі досить важко, навіть за умов процвітаючої

економіки. Тим складнішою виглядає ця проблема в Україні, відновленій державі, яка переживає успадковану глибоку системну кризу і змушена одночасно вирішувати безліч проблем. Людина, як біосоціальна істота, не може взаємодіяти з природою та суспільством поза певних норм, цінностей, традицій, правил, тобто, іншими словами – не розвивається поза культурою. В.П. Назарук виокремив складові компоненти екологічної культури: екологічна культура – екологічне світосприйняття – екологічна свідомість – екологічні переконання – екологічна самосвідомість – екологічне світорозуміння – екологічна діяльність – ідеал взаємовідносин людини з природою.

З метою визначення рівню розвитку екологічною культурою студентської молоді як професійної цінності їх духовного світу нами було проведено експериментальне дослідження. До участі у дослідженні було залучено 103 студента I, II, III та IV курсів Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. Збір даних емпіричного досліджування ми здійснювали за допомогою діагностичних методик: „Духовний потенціал особистості” (Помиткін Е.О.), „Методика дослідження ціннісних орієнтацій (МДЦО) в адаптації В.Семіченко”.

В ході нашого експерименту та за результатами спостережень виявлено, що потенціал духовного розвитку майбутніх педагогів – недостатньо високий рівень (56,3%), який потребує істотного підвищення як в цілому, так і за окремими складовими.

Висновки. Вирішення питань проблеми глобальної екологічної кризи культурно-освітнього простору можливе тільки завдяки активної роботи освітян, які виступають двигуном оптимізації та гармонізації системи „суспільство-природа”.

Література

1. Мальцева І.А. Екологічний імперетив в антропологічному вимірі // Освіта, наука і людина в XXI столітті: багатоаспектність антропологічного пізнання. [Монографія] / [Авт.кол. за заг. ред. І.П. Аносова, Т.С. Троїцької]. – Сімферополь: Таврія, 2008. – 300 с. –С. 161-189.

2. Скиба Ю. Дидактичні принципи підготовки майбутніх екологів до управлінської діяльності на засадах збалансованого розвитку / Скиба Ю. // Рідна школа № 3 (987) 2012. – С.13-17.